

**ET FORSØG PÅ AT KOMME TIL FORSTÅELSE AF DE TO MODSATTE
POLER KALDET NEGATIV OG POSITIV
HEREFTER BENÆVNT YIN OG YANG
SOM IAGTTAGET I FORANDRINGERNES BOG
OGSÅ KALDET I CHING**

Yin er sort med hvid prik, **Yang** er hvid med sort prik.

Ingen mand, Yang, uden kvinde, Yin - ingen kvinde uden mand.

(Henvisninger) [Noter og Appendices]

BRUDTE OG UBRUDTE LINIER

(i) Forandringernes bog, I Ching, er ikke nødvendigvis udledt af dette taoistiske "dualitet-enheds-princip". Men grundenheden, linien i brudt- og ubrudt tilstand, kan være ophavet til senere tiders filosoferen over- og dannelse af Yin-Yang-billedet.

(ii) Endvidere er der ikke tale om en statisk tilstand, men snarere en tiltagen og aftagen i evig vekselvirkning: Yang tiltager til et maksimum og aftager idet Yin tiltager og aftager på samme vis.

(iii) Maksimal Yang lignes ved Sommersolhverv og maksimal Yin lignes ved Vintersolhverv.

Iagttagelse af Månen fører det samme syn med sig: Nymåne til Fuldmåne og forfra igen. Iagttagelse af livs-formerne ligeså: Fødsel til maksimum og igen aftagen til Død.

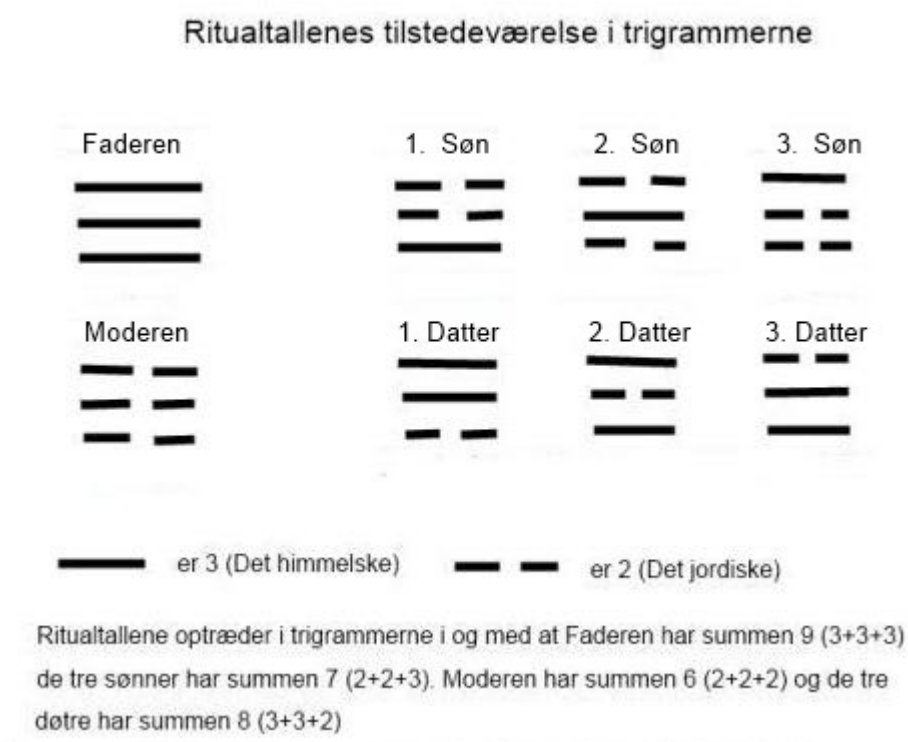
(iv) En brudt- og en ubrudt linie er altså ikke kun brudt- og ubrudt, men i udvikling; Der er fire former: Ung Yang/Stabil - Gammel Yang/Eftergivende - Ung Yin/Stabil - Gammel Yin/Eftergivende. Disse udtrykkes i I Ching ved henholdsvis en ubrudt streg - en ubrudt streg med cirkel - en brudt streg - en brudt streg med kryds (eller anden markering).

(v) Gennem tiderne er de også angivet ved tal fra et til ni; i dag kaldes disse "ritualtal" for henholdsvis 7 for Ung Yang, 9 for Gammel Yang, 8 for Ung Yin og 6 for Gammel Yin.

(vi) Heksagrammet, I Chings Billede, består af to trigrammer, et nedre eller indre, bestående af tre brudte samt ubrudte streger i vilkårlig rækkefølge og et øvre, eller ydre, bestående ligeledes af tre brudte samt ubrudte streger i vilkårlig rækkefølge.

(vii) Den enkelte linie har ligeledes en talværdi: Brudt linie har talværdien 2 og ubrudt linie har talværdien 3. Det ses (Figur 1) at trigrammerne, ved addition af disse, sidstnævnte talværdier, danner henholdsvis Yin og Yang som: **9** for Faderen (Gammel Yang) og **7** for de tre sønner: 1. søn, 2. søn og 3. søn (Ung Yang). **6** for Moderen (Gammel Yin) og **8** for de tre døtre ligevis (Ung Yin).

Figur 1

(viii) Hvad iagttager man når sommeren og dermed varmen er på sit højeste ? At de fysiske ting udvider sig. På lignende vis, når vinteren og dermed kulden dominerer sammentrækkes tingene. Yang-egenskaben bevirker Udvidelse og Yin-egenskaben bevirker sammentrækning (af de fysiske ting).

(ix) Ting udvider sig når de tilføres energi (varme) og trækker sig sammen når de afgiver energi. Når livsformerne skabes (Yang) og tilføres energi vokser de, modnes, bliver store, i modsætning til når de sygner hen (Yin), tørrer ind og forgår.

(x) Da det er en evigt gentagende cyklus betyder det ikke at Yin for stedse er forgået. I Yin er

kimen til Yang ligesom kimen til Yin er i Yang (jf. Billedet på "dualitet-enheds-princippet") og ligesom henfald giver plads for ny tilsynkomst, sker det også ved iagttagelsen af alle fænomener på Jorden at udviklingen af livsformerne foregår ved regeneration i den ene og den anden art.

(xi) Varme, Yang, er hurtig Bevægelse og Kulde, Yin, er langsom Bevægelse.

(xii) Eftersom hurtig bevægelse er høj Frekvens er Yang i farvespektret Ultraviolet og eftersom langsom bevægelse er lav Frekvens, er Yin tilsvarende Infrarød.

(xiii) I lyd-, eller Tonespektret såvel som i det hele taget i det elektromagnetiske spektrum (Fig. 2) er **Yang** altså henholdsvis Violet [⇒ LYST] (farve/temperatur) og Supersonisk (lyd/frekvens) i sin egenskab. Ligeledes er **Yin** henholdsvis Rød [⇒ MØRKT] og Subsonisk i sin egenskab.

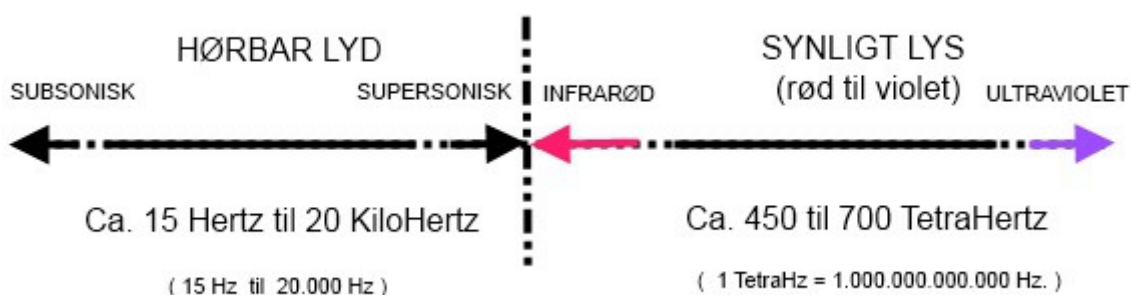

Fig. 2 *

* Forestiller man sig 1 Hz som værende 1 mm. så vil afstanden i km. imellem udtoningen af lyden ved 20 KHz til den første indtoning af det første dybrøde lys ved 450 THz. være omtrent 450 millioner km. eller den tredobbelte (middel-) afstand fra Jorden til Solen.

(xiv) Vand, i is-formen er Yin og Vand, i sin æteriske form er Yang.

(xv) Det jordiske, stoflige, er Yin og Det himmelske, æteriske, er Yang. Brændselssubstansen som nærer Ilden er Yin og Ilden er Yang. Musikinstrumenterne, hvormed musikken frembringes er Yin og musikken selv er Yang. Disse bogstaver er Yin og deres betydning er Yang. Yang legemliggøres i Yin som levendegøres af Yang.

SYMBOLERNE

I henhold til Kommentarerne til I Ching

også benævnt De ti Vinger

(xvi) Kvadraten, som symbol på Jorden, er Yin og Cirklen, som symbol på Himlen, er Yang.

(xvii) Tallet for Kvadraten er de 64 heksagrammer og tallet for Cirklen er de 49 røllikestilke. [1]

(xviii) Tallet for de 64 heksagrammer er 8, Ung Yin, og tallet for de 49 røllikestilke er 7, Ung Yang.
(se v side 2)

(xvix) Kvadraten symboliserer Stedet, Rummet, for begivenhederne og Cirklen symboliserer Skabelsen, Fremdriften, af begivenhederne i sin evigt cykliske udvikling. Universet, Tilstanden, er **Yin** og Begivenhederne, Dynamikken, i form af stjernernes, planeterne og alt i dettes udvikling og bevægelse er **Yang**.

(xx) Kvadraten viser De fire Verdenshjørner, Øst, Syd, Vest og Nord. Solen står op i Øst, kulminer i Syd* og går ned i Vest (ved Forårs- og Efterårsjævn døgn, eksakt). Symbolsk er Forårsjævn døgn Ung Yang og Øst, Sommersolhverv er Gammel Yang og Syd, Efterårsjævn døgn er Ung Yin og Vest, Vintersolhverv er Gammel Yin og Nord (Fig. 3). Stedet for Begivenhederne.

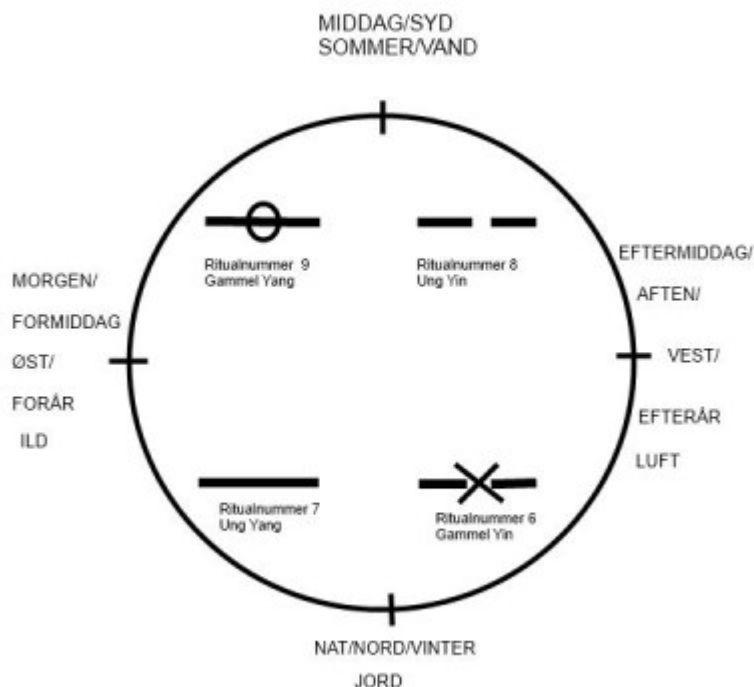

Fig. 3

* Set fra den nordlige halvkugle; Nord, set fra den sydlige halvkugle, underforstået.

(xxi) Cirklen udtrykker Bevægelserne: Jordens rotation og bevægelse omkring Solen samt Månens og planeterne samt stjernernes bevægelse. Døgnets skiften mellem dag og nat. Årstidernes skiften. Tiden kommer til udtryk gennem denne bevægelses faser; den (Cirklen i sin symbolske form) former Begivenhederne.

LINIERNE I HEKSAGRAMMET

Deres interrelation

(xxii) Det er en gammel iagttagelse at planter vokser op fra jorden; at kernen til deres opståen ligger skjult herunder. At himmellegemerne ligeså kommer op fra horisonten hvorunder deres herkomst ligger skjult. Først når planterne er vokset op til deres fulde størrelse er de lette at definere samt bestemme. Solen lyser klarest når den har nået sin højde til zenit og det samme med de øvrige himmellegemer.

(xxiii) Heksagrammet bygges op fra bunden og består i sin færdigudviklede tilstand af seks linier, brudte og- eller ubrudte. Det er svært at bestemme heksagrammet ud fra den nederste, første linie men let at bestemme når den øverste, sjette linie er nået [2].

Fig. 4

(xxiv) De seks heksagram-pladser har følgende egenskaber, startende fra nederste første plads: Givende, Modtagende, Givende, Modtagende, Givende og Modtagende* (Fig. 4) [3].

* Disse udtryk for at undgå konflikt mellem benævnelserne for heksagramlinierne der indtræder som hhv. ung yin, gammel yin, ung yang og gammel yang (se: iv side 1).

(xxv) Indtræder en ubrudt (yang) linie på nederste heksagramplads, en brudt (yin) linie på næste heksagramplads, en ubrudt (yang) linie på tredje heksagramplads, en brudt (yin) linie på fjerde heksagramplads, en ubrudt (yang) linie på femte heksagramplads og en brudt (yin) linie på øverste heksagramplads er den "hjemme", eller på rette plads i henhold til pladsens og liniens natur [3].

(xxvi) Et, ud af samtlige 64 heksagrammer, har denne egenskab nemlig heksagram nummer 63 (Fig. 5) der som betegnelse har: "Efter fuldendelsen"*

Fig. 5

* Rækkefølgen af heksagrammerne er opstillet af en vis kong Wen [Se Appendix I]; der forefindes andre opstillinger. Betegnelsen "Efter fuldendelsen" er Richard Wilhelms (se: forfatterliste ved noter). Andre betegnelser forefindes såsom "Over floden/vadestedet" etc. NB: Heksagram nummer 64, det allersidste, har betegnelsen "Før fuldendelsen" og har brudte- og ubrudte streger omvendt af heksagram 63. [https://en.wikipedia.org/wiki/King_Wen_sequence]

(xxvii) Da heksagrammet består af to trigrammer (se **vi** side 2), et nedre eller indre og et øvre eller ydre, korresponderer heksagrampladserne også analogt som: nederste plads i nedre trigram med nedre plads i øvre trigram dvs. første linie med fjerde linie, midterste plads i nedre trigram med midterste plads i øvre trigram dvs. anden linie med femte linie og endelig øvre plads i nedre trigram med øverste plads i øvre trigram dvs. tredje linie med sjette linie.

(xxviii) Nedre og øvre trigrams yin/yang-karakter kan bestemmes ud fra at en 'givende' eller aktiv plads har yang-karakter og vice versa en 'modtagende' eller passiv plads har yin-karakter (se **xxiv** side 5). Således vil nedre trigram bestå af to aktive (nederste og øverste plads) samt én passiv plads (midterste plads) som svarer til en yin-karakter (3+2+3) og øvre trigram vil bestå af to passive (nederste og øverste plads) samt én aktiv plads (midterste plads) som svarer til en yang-karakter (2+3+2), hvilket svarer til ritualtal 8 for nedre trigram og ritualtal 7 for øvre trigram (se **vii** side 2). Ergo: nederste trigram har yin-egenskab og øverste trigram har yang-egenskab.

(xxix)

Fig. 6

Det nedre trigram med sin Yin-egenskab har også egenskaben 'Det som kommer' og det øvre trigram med sin Yang-egenskab 'Det som går' [4]. 'Det som kommer' modtages, 'Det som går' gives. Det kommer og går i forhold til Mennesket. I forhold til Jorden med sin begrænsning har Mennes-

ket en topplacering og i forhold til Himlen med sin uendelighed har Mennesket en bundplacering, nemlig hhv. tredje og fjerde plads (fig. 6). [5]

(xxx) Yang er påbydende og Yin er lydhør. En som påbyder to der følger skaber ikke konflikt, som hvis to påbyder og én skal følge. [6] Øvre trigrams pladser har én påbydende, plads fem som er en yangplads, samt to lydhøre, pladserne fire og seks som er lydhøre og er dermed af Yang-karakter. Nedre trigrams pladser har to påbydende, pladserne et og tre som er yangpladser, samt én lydhør, plads to som er en Yinplads, og er dermed af Yin-karakter. Således korresponderer plads to i nedre trigram med plads fem i øvre trigram.

(xxxii) At ting forholder sig til hinanden må være en tidlig erkendelse: kontraster, størrelser og i det hele taget alt er indbyrdes afhængigt; ingen skygge uden lys, intet nedre uden et øvre og omvendt, intet stort uden småt og omvendt etc. Hvor dejlig føles ikke den svalende kølighed efter en hede-bølge og den lune varme efter en kold nat, når solen om morgenen begynder at varme... Solens lys i kontrast til nattens dunkle mørke. Således også med heksagrammet: det øvre og nedre trigram er indbyrdes afhængig. Linierne ligeså; uden at modtage (Yin) kan man ikke give (Yang). Uden at ankomme (nedre trigram) kan man ikke forlade (øvre trigram) ligesom et ydre (øvre trigram) ikke fandtes uden et indre (nedre trigram). Således forholder en givende (Yang) første linie i nedre trigram sig til en modtagende (Yin) fjerde linie i øvre trigram - en modtagende anden linie sig til en givende femte linie samt en givende tredje linie sig til en modtagende sjette linie ditto.

Heksagrammets hierarki *

(xxxii) Har det ikke været således fra de tidligste tider at menneskene har søgt ly, har søgt ind og der skabt varme, læ for vejrlig samt samledes om det vigtigste: ernæringen ? Og ligeledes søgt ro og beskyttelse for der at kunne hvile, at kunne passe og pleje hvad der forekom nødvendigt ? Denne proces ses symbolsk i det nedre trigram *Li* [7] eller oversat: Det som hæfter ved noget; Ilden, Det lysgivende, som er nedre trigrams grundegenskab, nemlig pladserne Yang-Yin-Yang som ses i hexagram 63 (*Chi Chi*)(se xxvi side 5); Det indre trigram: Bo-, eller Lejrpladsen, Udgangspunktet for Det som kommer (Fig. 7)

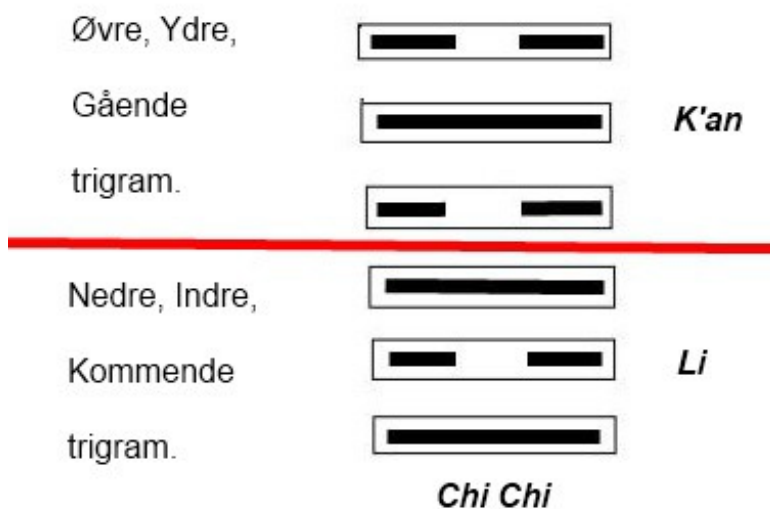

Fig. 7

- udgangspunktet for "Det, som kommer", nemlig familien/ernes kommende generationer. Her har, ligeledes fra meget tidlig tid, kvinder og børn været dominerende. Grundlaget har her kunnet lægges for succesfuld ud-færd.

(xxxiii) Har det ikke, ligeledes, fra de tidligste tider været således at, for at kunne skaffe ernæring, skulle vove sig ud i ukendt og farefuldt terræn for dér at skaffe denne ? Og at søge nye veje ud, hele tiden for at kunne styrke den sikkerhed og ro som krævedes dertil ? Kravet om at hjembringe ernæring; kravet om at kunne føle sig sikker for omgivelsernes ukendte farer. Dette forehavende ses symbolsk i det øvre trigram *K'an* [7] eller oversat: Det afgrundsdybe; Vandet, Det farlige, som er øvre trigrams grundegenskab, nemlig pladserne Yin-Yang-Yin, ligeledes anskuet i hexagram 63; Det ydre trigram: Omgivelserne, derfra hvor det til hjemmet nødvendige findes og bringes. Her har, ligeledes fra meget tidlig tid, mændene haft deres virke. At udføre dette har været betingelsen for at have et udgangspunkt, et hjem, et sted at være. [8]

* At benytte dette heksagram som udgangspunkt er helt min egen idé. Det vil være gavnligt at læse kommentarerne til heksagram 63, f.eks. Alfred Huang's. Se forfatterliste ved Noter.

(xxxiv) Omgivelserne, Det ydre eller øvre trigram, hvad de betinger er uagtet hjemmet, Det indre eller nedre trigram, og vil således have en højere rang; uden dem ville hjemmet ophøre med at eksistere hvorimod hjemmets ophør ikke vil påvirke dem. Og således findes de højest rangerende i øvre trigrams linier: guderne, herskerne og disses nærmeste under det himmelske domæne. [9]

(xxxv) Udgangspunktet, Det indre eller nedre trigram, har som betingelse omgivelsernes mangfoldighed af næring og materie. Centralt i det indre trigram, anden linie, findes Yin-egenskaben som den dominerende heksagramplads i korrespondance med øvre trigrams femte linie. Anden linie i nedre trigram er lydør overfor to påbydende heksagrampladser nemlig første, nederste, og tredje, øverste, i dette trigram som begge er Yang-pladser og altså befindende sig i en konfliktsituation (se **xxx** side 7). Derfor er nedre trigram som et hele lydør (Yin) overfor det påbydende (Yang) øvre trigram og således lavere hierarkisk anskuet. Her er de, af herskerne undergivne, som varetager det materielle, jordisk fornødne.

(xxxvi) Autoriteten, øvre trigram, evner at vise vejen. Det er den ældste - det gående, øvre trigram - som har prøvet mange veje ud og som vender hjem og belærer den unge uerfarne - det kommende, nedre trigram. Dette er det naturlige hierarki som i heksagrampladserne har fundet sit symbolske leje. [10]

Ligevægt

(xxxvii) Et af de steder hvor "dualitet-enhedsprincippet" (side 1) tydeligst kommer til udtryk er i magneten. En jernstang som magnetiseres vil have en positiv og en negativ pol, benævnt Nord- og Sydpol, i hver ende med lige stor styrke for såvel den ene som den anden. Disse to poler kan ikke separeres: magnetstangen er én enhed; hvis man saver den over vil man finde to stænger med nøjagtig samme egenskaber, en Nord- og en Sydpol, på begge stænger og således videre.

Elektronerne udgår fra Nordpolen i et magnetfelt som danner et lukket mønster (fig. 8) [11] der strømmer omkring magnetstangen ind i Sydpolen. Analogien til såvel Yin-Yang-egenskaben som heksagrammet er ikke svær at øjne: Yang (Nordpol) giver (elektroner) og Yin (Sydpol) modtager (elektroner); bevægelsen foregår fra Yang-trigrammet, det øvre, op igennem Yin-trigrammet, det nedre (se **xxviii** side 6).

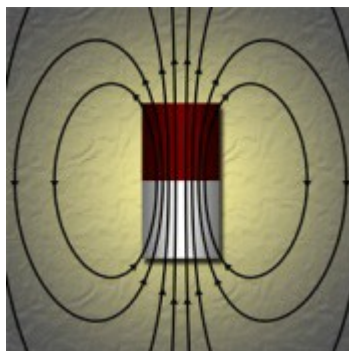

Fig. 8

Det som skal bemærkes er her at såvel Nord- som Sydpol har lige stor styrke. Når to modsatrettede poler har lige stor styrke er der ro, i betydningen ingen bevægelse. Men denne ro opretholdes netop af elektronernes bevægelse fra Nord- til Sydpol. Magneten er anvendt her som idealbillede på den bevægelse gennem heksagrammets pladser der til stadighed vil tilstræbe ro, eller udtrykt i forhold til heksagrammets billede: Ligevægt. Heksagrampladsernes egenskab er godt nok statisk (se **xxiv** side 5) men linierne som indtræder heri er under konstant forandring; Hele tiden vokser disse ændringer op fra bunden mod toppen i deres skiftevis polariteter og egenskaber (se **iv** side 1) i en konstant stræben efter denne ligevægt.

(xxxviii) Eksistensen af alt beror på bevægelsen fra ligevægten til et Yang-maksimum og derfra til ligevægt og videre til Yin-maksimum og forfra igen. Ligevægt beror på disse to lige stærke modpoler. Jævnfør årstids-cirklen (Fig. 3 side 4) vokser alting fra et ligevægts- eller 0-stadie (Fig. 9) op til sin fylde: Fødsel, regeneration, ælde og bortgang. Og ligeså: uden dette ligevægtsstadie intet maksimum i hverken den ene eller anden retning. Ligevægts-stadiet er såvel udgangs- som slutpunkt for begge yderligheder. I dette nulpunkt, i denne "intethed" er alt indesluttet.

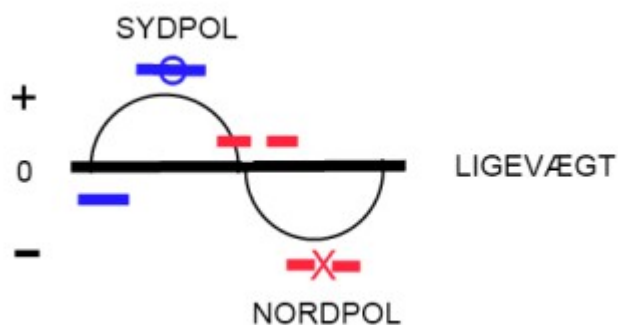

Fig. 9

Fra 0 til + kunne ligevel tildeles egenskaberne: Forår-Sommer, Morgen-Middag, Spiring-Blomst, Fødsel-Ungdom etc. Fra + til 0 egenskaberne: Sommer-Efterår, Middag-Eftermiddag, Blomst-Falmen, Ungdom-Voksen og videre fra 0 til - : Efterår-Vinter, Eftermiddag-Aften, Falmen-Løvfald, Voksen-Alderdom-Bortgang etc. etc.

Således er cyklusen bestemt af Jordens rotation og bevægelse omkring Solen.

(xxxix) Fra fødsel til død søger alt levende konstant denne ligevægt enten ved fysisk at bevæge sig mod dette mellemløje: søge varme når det er for koldt og omvendt - eller ved at tilpasse sin fysio-

logi: visse planter og insekter danner f.eks. frostvæske til at modstå stærk kulde ligesom at de i tilfælde af stærk varme har tilpasset sig på hver deres måde. Livsformerne undgår yderlighederne og søger midten herimellem. Det er meget jordnært og danner samtidig grundlaget, Tao [12], for de tanker der gennem tiden er gjort omkring I Ching.

(xi) Lige nu befinder vi os i dette midtpunkt, nemlig det på én gang uendelige og flygtige øjeblik imellem fortiden og fremtiden. Og med: vi, tænkes på os mennesker, da tiden er resultat af vor hukommelses- og skelneevne: vi husker i går og vi skelner mellem solned- og opgang. Da der har været talrige sådanne solop- og nedgange slutter vi logisk heraf at der også i fremtiden vil være det. Så, tilbage i tiden ved vi omtrent hvad der er foregået; Lige nu - hvornår det end måtte være og i hvilken udstrækning det måtte føles - ved vi omtrent hvad der foregår og herefter er alt videre frem i 'tid' baseret på vores forestillingsevne understøttet af logisk ræsonnement. Sammenholdes dette tidsbegreb med polariteternes dynamiske vekslen, træder vi hvert øjeblik ud af et jordnært, delvis kendt/erfaret Yin forestillet her som fast, materielt - og videre ind i et ukendt Yang forestillet her som flygtigt, mentalt rum. At dvæle i denne bevægelse, dette øjeblik synes paradoksalt naturligt; paradoksalt fordi det allerede er "gledet" ind i fortiden når vi vil forholde os til det. Set i forhold til heksagrammet er det den konstante bevægelse der foregår fra det nedre, indre trigram op i det øvre, ydre trigram. (xxix side 6).

(xli) Et døgn, denne Jordens rotation om sin egen akse, består ikke af enten nat eller dag men af nat og dag. Omend dagens lys og nattens mørke befinder sig i hver sin ende af lys-spektrret er de begge indeholdt i helheden; i den varme halvdel af året er der overvægt af dagtimer og omvendt. Én gang om året er dagen på sit maksimum i udstrækning, benævnt Sommersolhverv, og én gang om året er natten på sit maksimum i udstrækning, benævnt Vintersolhverv, men to gange er de lige fordelt, nemlig henholdsvis når det hælder mod den varme tid på året og igen når det hælder mod den kolde tid på året, benævnt Forårs- og Efterårs Jævndøgn. Dog, omend jævndøgnene har lige mange dag- som nattimer er de forskellige i karakter: I naturen ses alt spire om foråret og omvendt alt falme og forgå om efteråret. [13]

(xlii) Lige Nu falmer fortiden og lige Nu spirer fremtiden. Dette øjeblikkelige Nu i sin evindelighed har begge modsætninger i sig: Fortid og Fremtid. Tiden kan, for os, synes at snegle sig afsted såvel som den kan synes at haste forbi, men den opfattelse, den følelse er noget som foregår i os; ikke i virkeligheden fordi: Tiden er vores helt egen idé skabt af hukommelses- og skelneevnen.

(xliii) Kinas mytologiske forfader Fu Hsi [14] siges at være ophavsmand til mange lærdomme men

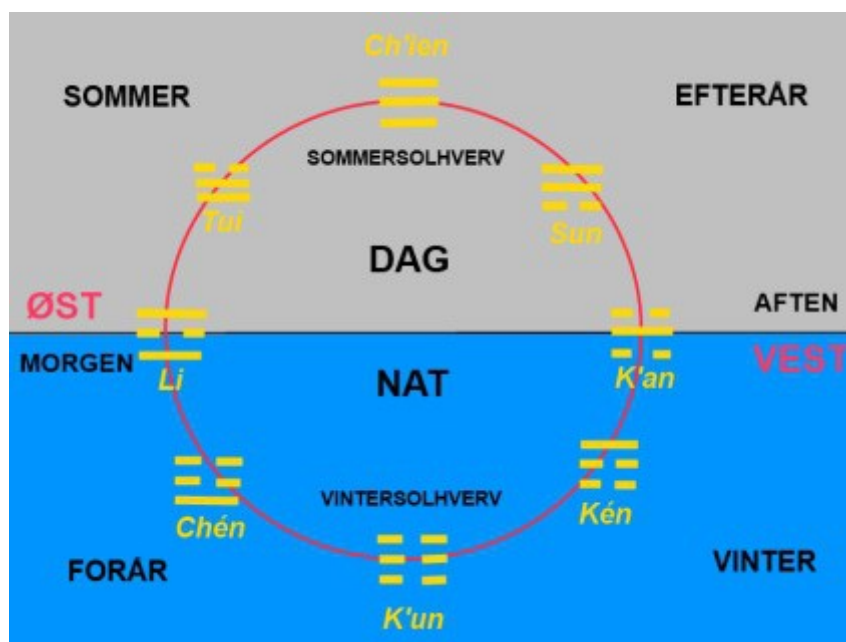

Fig. 10

især, i denne sammenhæng, de otte trigrammers opsætning i hvad der kendes som "Den tidlige himmels orden" [15] dvs. trigrammerne ordnet symmetrisk i en kompasorden (Fig. 10) med trigrammerne *Li* i øst, *Tui* i sydøst, *Ch'ien* i syd, *Sun* i sydvest, *K'an* i vest, *Kén* i nordvest, *K'un* i nord og *Chén* i nordøst. Hvad der endvidere skal bemærkes er, at tegnene modsvarer hinanden således: *Li* i øst er omvendt af *K'an* i vest dvs. *Li*, som har Yin-kvalitet, har streger og brudte streger omvendt af *K'an*, som har Yang-kvalitet; det samme med *Tui* i sydøst kontra *Kén* i nordvest osv. Altså opvejer Yin og Yang hinanden cirklen rundt eller måske bedre: de balancerer diagonalt.

(xlv) I Øst står solen op og på illustrationen (Fig. 10) ses her trigrammet *Li* hvis attributter [16] blandt andre er: Det der hæfter ved noget, Ilden, Det lysende og Solen. I Vest går solen ned og her befinder sig trigrammet *K'an* hvis attributter blandt andre er: Det afgrundsdybe, Det farlige og Månen. Om dagen dominerer Solen og om natten dominerer Månen. Solen er Yang og Månen er Yin. Når trigrammet *Li* i Øst befinder sig på den nedre, indre plads og *K'an* befinder sig på den øvre, ydre plads i heksagrammet opnås heksagrammet *Chi Chi* hvis benævnelse er Efter fuldendelsen, hvor alle seks linier befinder sig på deres rette pladser (Se xxvi side 5): Her er Dagen *kommen* og Natten *gående*. Omvendt, når trigrammet *K'an* i Vest befinder sig på den nedre, indre plads og *Li* befinder sig på den øvre, ydre plads i heksagrammet opnås heksagrammet *Wei Chi* hvis benævnelse er Før fuldendelsen, hvor alle seks linier ikke befinder sig på deres rette pladser: Her er Natten *kommende* og Dagen *gående*. [17]

(xlv) For de to heksagrammer, *Chi Chi* nr. 63 og *Wei Chi* nr. 64, findes flere forskellige benævnelser; Efter fuldendelsen og Før fuldendelsen er blot én tolkningsmulighed.

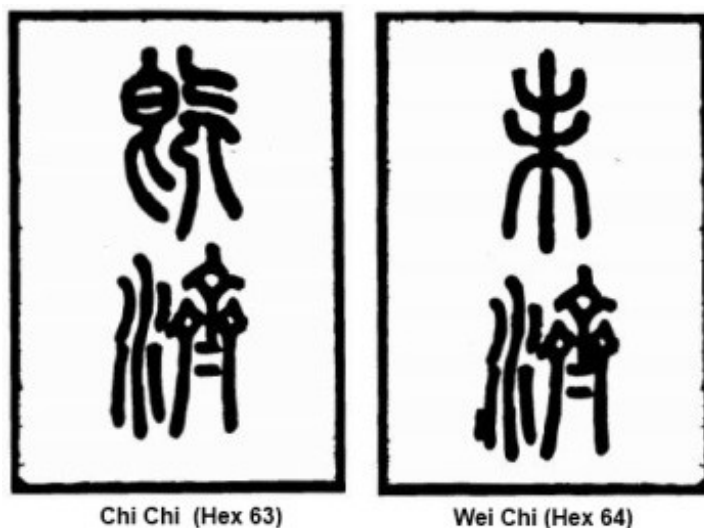

Fig. 11

De oprindelige, eller de benævnelser som har kunnet spores fra længst tilbage i tid, er tegn- eller piktogram angivelser (Fig. 11), af Alfred Huang benævnt Ideografer [18]. Piktogram/heksagram 63, øvre part, afbilder en person som indtager mad. Piktogram/heksagram 64, øvre part, afbilder et træ der skal til at brede sine grene ud; starte en ny sæson. Begge piktogrammers nedre part afbilder det samme: en flodseng hvorpå en båd med, iflg. Alfred Huang, tre personer i manøvreres. Begge piktogrammer har altså noget med at krydse vand at gøre og andre oversættere benytter da også direkte benævnelser som henfører til dette (Se xxvi noten side 5). Endvidere er begge piktogrammers nedre venstre tegn trigrammet for vand, Søen/Marsken, afbildet.*

* Jeg tør ikke påstå at Fu Hsi så disse diametralt modsatte trigrammer, *Li* og *K'an*, kombineret på denne måde "ind i" heksagrammerne *Chi Chi*, heksagram nummer 63, og *Wei Chi*, heksagram nummer 64, inter-agerende hhv. "*Passeret*" og "*Passage påbegyndt*" men finder det meget påfaldende at deres trigrammer, øvre-nedre og omvendt, har benævnelse samt lighed med solens opgang i øst, trigrammet *Li*, og nedgang i vest, trigrammet *K'an*, horisontalt. Kong Wen [19] arrangerede imidlertid samtlige heksagrammer således at hvert par dvs. heksagram 1-2, 3-4, 5-6 etc. er enten modsat eller omvendt i deres indbyrdes mønstre.

(xlvi) Man kan forestille* sig dette således: Når Solen, *Li*, står op i Øst (Kommer i nedre trigram) så forlades natten, Det afgrundsdybe *K'an* (Går/Forlader i øvre trigram) og dette mønster: Dette heksagram er *Chi Chi* også oversat betydende: *Passeret*; passeret hvad ? Nattens afgrundsdybe vande. Nu begynder heksagrammet, *Chi Chi*, langsomt at "vende om sig selv som et timeglas" (Fig. 12) indtil Solen går ned igen i *K'an*, Vest, hvor lyset og dagen igen: Går/Forlader i øvre trigram mens mørket og natten Kommer i nedre trigram udtrykt i heksagrammet *Wei Chi*, også oversat betydende: *Passage påbegyndt* eller "Floden skal krydses igen". Ligesom de to trigrammer *Li* og *K'an* befinder sig horisontalt og i omvendt mønster overfor hinanden således udtrykker de heksagrammer som de tilsammen danner, nemlig *Chi Chi* og *Wei Chi*, forestillingen om noget som er tilendebragt men også noget som påny skal tilendebringes; I det færdige er starten på det nye.

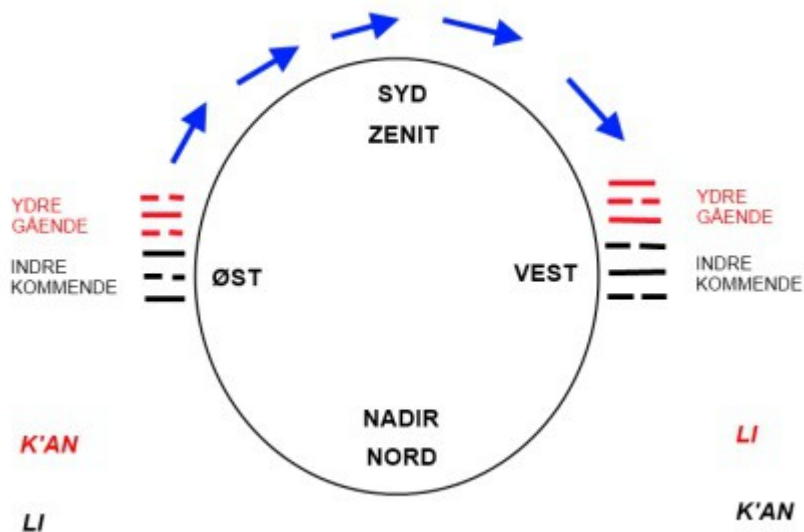

Fig. 12

* Det er vigtigt for mig at påpege dette som 'et billede på...', da det i sig selv ikke er blevet overleveret nogen steder at det forholder sig eksakt således; Blot kan det tjene som et gæt på, hvorfor disse to heksagrammer har disse benævnelser...

(xlvii) Naturens balance er dynamisk: den bliver konstant tilstræbt. Når ro og fred bliver permanent, statisk, indtræder behovet for bevægelse, opgør... og når uroen bliver statisk, "maskinelt triviel" indtræder behovet for orden, ro, fred.... Vi følger naturens vekslen som underlægger sig vor planet Jordens bevægelse. I Ching er grundlæggende [20] skabt ud fra iagttagelse af dette. Den harmoniske følelse af ligevægt, balance, ro - ligger latent i os fordi vi er et produkt af polariteternes evige opvejelse af hverandre. Skabt af denne natur som vi hele tiden søger tilbage til når vi er kommet for fjernt fra den og søger afstand fra når den synes os for tæt: snart vild og utæmmet, snart stille og idyllisk genkender vi os selv.

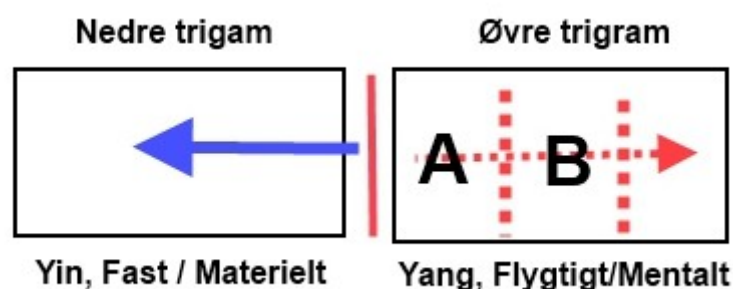
Tid

Kritisk opsummering

Jeg har fundet to indfaldsvinkler til I Chings forhold til tiden: Selve heksagrammet med de to

trigrammer, nedre som Kommende og øvre som Gående og blandt de fireogtrede heksagrammer findes tolv, som af mange rummer en hentydning til Årets gang [Eksempel på sidstnævnte: note 21]

På side 10 pkt. **xl** skriver jeg: "..... *Sammenholdes dette tidsbegreb med polariteternes dynamiske vekslen, træder vi hvert øjeblik ud af et jordnært, delvis kendt/erfaret Yin forestillet her som fast, materielt - og videre ind i et ukendt Yang forestillet her som flygtigt, mentalt rum. ....*" I heksagrammet har det nedre trigram, Det kommende, Yin-karakter og det øvre, Det gående, Yang-karakter. Altså: det, som dukker op, dukker op i det Faste/Materielle og fortaber sig i det Flygtige/Mentale... Forvirret ?

Ser vi os befindende ved den røde streg i midten af ovenstående illustration med synsretning i den blå pils retning ser vi ind/ned i Det som kommer (ned, fordi heksagrammet jo er opretstående) men vi bevæger os op/ud i den røde pils retning; ved A er et stykke tid gået og endnu et stykke tid er gået ved B. Set fra B (stadig i den blå pils retning) befinder A sig nu nærmere Nedre trigram og set fra et tænkt C, D, E osv. glider begivenhederne tilbage mod Nedre trigram - hvorfra de også opstod.

Og endelig kan man forestille sig det ved en plante hvis frø ligger skjult under jorden og som Kommer til syne/frem i Yin/Nedre trigram og år efter befinder sig ved sin endelige udfoldelse: Denne endelige udfoldelse lå ude i fremtiden, Yang, da planten første gang kom til syne og frøet under jorden ligger, efter plantens endelige udfoldelse, i errindringen nede i fortiden, Yin.

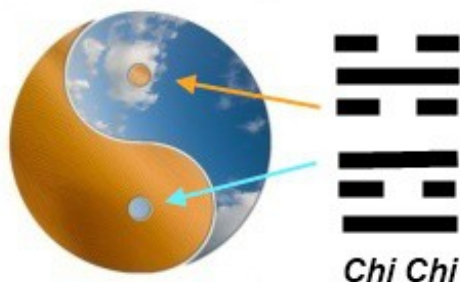
Jeg udtrykker det nedre trigram som Det kommende og det øvre trigram som Det gående. I Richard Wilhelms bog, I Ching, udtrykkes det at det nedre trigram er Nedenunder, Indeni og Bagved, det øvre trigram er Ovenover, Udenfor og Foran MEN de "betonede linier" i nedre trigram er altid karakteriseret som Kommende og de "betonede linier" i øvre trigram er altid karakteriseret som Gående.... [22] Ja, og jeg må indrømme at jeg ikke helt forstår hvad der menes med **betonet** (tysk: *Betont*, engelsk: *Stressed*) i denne her sammenhæng. For mig at se menes der enten de foranderlige- eller eftergivende linier med ritualtallene 6 og 9 (se s. 1 **iv-v**) eller liniepladsernes forhold til linierne som indtræder heri dvs. yanglinier på yang-pladser og yinlinier på yin-pladser (se s. 5 **xxiii-xxv**). Jeg mener at nedre trigram som et hele er det billede hvori begivenheden, selve begivenheden at forme et heksagram helt konkret ved hjælp af et medie som f.eks. røllikestilke eller tre mønter først kommer til udtryk dvs. hér kommer den første manifestation til syne: det første trigram, og er dermed Kommende - vice versa det øvre trigram hvor heksagrammet er færdigudviklet, Gående ud af tidsprocessen, både den iboende hvori heksagrammet tolkes og den konkrete hvor heksagrammet er dannet med pågældende medie.... Dét er hvad der forekommer mig logisk; så logisk at jeg har fastholdt disse attributter. (Jeg har ikke fundet en uddybelse af udtrykket i hverken den danske, engelske eller tyske udgave af R. Wilhelms bog) [23]

[Sven Christensen](#)
Efteråret 2017

[Noter]

(Forfatterliste)

- 1) Richard Rutt, ZhouYi, The book of changes, A bronze age document: Femte Vinge. Den store Lære. Dazhuan I, sekt. XI, 2. Richard Wilhelms udg.: Bog II, Første del, kap. XI, § 2. Onlineudgaver (per 2015): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/15> (Tysk, Richard Wilhelms udgave) samt <http://baharna.com/iching/legge/Appendix%203.1%20-%20Great%20Appendix.htm> se chapter 11, nr. 67 (Engelsk, James Legges udgave)
- 2) Richard Rutt, ZhouYi, The book of changes, A bronze age document: Sjette vinge, Den store lære. Dazhuan II, part II, sekt. IX, 2. Richard Wilhelms udg.: Bog II, Anden del, kap. IX, § 2. Onlineudgaver (per 2015): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/25> (Tysk, Richard Wilhelms udgave) samt <http://baharna.com/iching/legge/Appendix%203.2%20-%20Great%20Appendix.htm> se chapter 9, nr. 58 (Engelsk, James Legges udgave)
- 3) Richard Rutt, ZhouYi, The book of changes, A bronze age document: Femte Vinge. Den store Lære. Dazhuan I, part I, sekt. IX, 1. Richard Wilhelms udg.: Bog II, Første del, kap. IX, § 1. Onlineudgaver (per 2015): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/13> (Tysk, Richard Wilhelms udgave) samt <http://baharna.com/iching/legge/Appendix%203.1%20-%20Great%20Appendix.htm> se chapter 9, nr. 49 (Engelsk, James Legges udgave)
- 4) Richard Wilhelm, Book II in Wilhelm/Baynes ed., The structure of the hexagrams, ch. 2., page 357, RKP London 1968. Online (per 2015): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/30>
- 5) Tredjepladsen er en Yangplads og fjerde-pladsen en Yinplads: En Yang plads i nedre trigram med sin Yin-egenskab og en Yinplads i øvre trigram med sin Yang-egenskab kan lede tanken hen på "dualitet-enheds-princippet" side 1. Se også (x side 2)

- 6) Richard Wilhelm, Book II, Ta Chuan, Part II, ch. 4, § 1-3 Wilhelm/Baynes ed. Online (per 2015): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/20> § 3, kommentaren.
- 7) Richard Wilhelm, Book I, Introduction. 1. The use of the book of changes. p. L Wilhelm/Baynes ed. Online (per 2015): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/1/3>
- 8) Her skal nævnes det paradoksale, at uden et udgangspunkt eller en kommen til livet, til en familie, et hjem, ville omgivelserne ikke eksistere for individet. Linieplads nummer to har i det interne en ligeså stor autoritet som linieplads nummer fem har i det eksterne.
- 9) Richard Wilhelm. Book II, part II, The structure of the hexagram sect. 4 Online (per 2015): http://www.yijing.nl/i_ching/structures/index.html
- 10) Faktuel gennemgang af liniernes hierarkiske struktur: Bradford Hatcher, The book of changes, Yijing, Word by word, vol. 2, p. 25. Online (per 2016), side 25, Vol. 2 i pdf formatet som kan hentes gratis her: <http://www.hermetica.info/>

11) For at denne symbolik skal stemme med trigrammernes orientering skal magnetens Nordpol kaldes dens Sydpol, da Yang repræsenterer Syd i den oprindelige opstilling ved Fu Hsi. Se: <http://svenrus.dk/terningyinyang.pdf> side 53 hvor trigrammet *Ch'ien* repræsenterer Yang i sin grundegenskab. At magnetens Nordpol i egenskab af Positiv/Yang kaldes således må vel skyldes, i europæisk orientering, at Nordpolen geografisk vender op - således har kineserne næppe anskuet det (<https://archive.org/details/TheYellowEmperorsSouth-pointingChariot> on page 1 : "*Quite a host of writers in early times as well as of late claim that the Chinese were the first who had knowledge of magnetism. The claim goes even to the extent that the Chinese applied, over 4,500 years ago, a magnetized needle as a compass to guide their land chariots across the vast steppes leading south. "To them the south was more important than the north, by reason that where the sun stood highest there was the life-giving centre".*").

Illustration fra <http://fysikleksikon.nbi.ku.dk/m/magnetpoler/> (Link per 2015)

12) Se: <http://svenrus.dk/tao.pdf>

13) Om det astronomiske aspekt se: <http://fysikleksikon.nbi.ku.dk/aa/aarstider/>

14) Se: <http://www.chinaknowledge.de/History/Myth/personsfuxi.html>

15) Se også side 57 her: <http://svenrus.dk/terningyinyang.pdf>

16) Richard Wilhelm. Book II, Shuo Kua (Discussion of the Trigams - eighth wing), Chap. III, § 11. Online (per 2016), <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/4> samt <http://baharna.com/iching/legge/Appendix%20-%20-%20Remarks%20on%20the%20Trigrams.htm> Chap. 11, § 19 & 20.

17) Heksagrammet *Chi Chi* har plads nummer 63 og heksagrammet *Wei Chi* har plads nummer 64 i kong Wen's opsætning af I Ching. At de er således, omvendt, ordnede forklarer Richard Wilhelm med at når fuldendelsen er nået starter det hele forfra igen, i fuldendelsen lurer stagnationen... [Se afslutningsbemærkningen til heksagram 64 her: <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/4/64>]

18) For disse anfører han **for heksagram nummer 63**: "*The ancient ideograph of this character inscribed on an oracle bone shows a person kneeling on the right with a food vessel on the left- The ideograph cast on a bronze cauldron from the Zhou dynasty shows the food vessel replaced with an ear of grain and the kneeling person substituted with a person standing by the grain with an open mouth. Originally the second Ji meant to cross a River. The left side of the second ideograph shows water flowing in a riverbed. On the right, there is a boat carrying three persons who are steering. Three people are pulling together to overcome a difficult situation, a picture of people helping each other get past an obstacle. Taken as a whole, the two parts of this ideograph mean to complete a course of action or to fulfill an achievement.*" og **for heksagram nummer 64**: "*The ideograph of wei is meticulous - it looks simple, yet its meaning is profound. The stem of the ideograph is a tree, mu. A second curved stroke was added through the tree and thus the ideograph of wei was created. Without the horizontal stroke we have a picture of a tree with its roots growing downward and its branches growing upward. The horizontal stroke represents the ground. The portion of the tree underneath the ground is still alive. It has already grown to its full height (fulfilled its growth), and now it starts a new cycle of growth. The structure of the ideograph supplies a vivid picture of having achieved one's goal, but not yet having been fulfilled. There is a new cycle to come. The meaning of the ideograph of ji, fully explained in the previous gua, signifies crossing a river, from here to there, or from beginning to end*".

Illustrationerne er fra hans bog The complete I Ching [<http://svenrus.dk/thecompleteichingalfredhuang.pdf>]

19) Se side 8, 9... i: <http://svenrus.dk/terningyinyang.pdf>

20) Richard Rutt, Zhou Yi, The book of changes, A bronze age document: Sjette Vinge. Den store Lære. Dazhuan II. ch. II. Richard Wilhelm, Book II, Part II, Ch. II, § 1: History of Civilization. Onlineudgaver (per 2016): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/18> kap. 2 §1. (Tysk)

21) <http://www.yijing.co.uk/writing/notes/calendar.pdf> Link per 2017

22) Richard Wilhelm, Book II, The structure of the Hexagrams, 2 p. 357, 1977 Wilhelm/Baynes ed. Onlineudgaver (per 2017): <http://schuledesrades.org/public/iging/buch/?Q=5/1/3/30> 2. Die acht Grundzeichen und ihre Verwendung

23) Heksagram 11 og 12, Dommen, hvor "Det store" og "Det små" er hhv. Yang, Faderen, og Yin, Moderen, som Gående og Kommende respektive.

Appendiks

I

THE HEXAGRAMS in the order in which they appear
in the I-Ching as arranged by King Wen

1 Ch'ien	2 K'un	3 Chun	4 Meng	5 Hsu	6 Sung	7 Shih	8 Pi
9 Hsiao Ch'u	10 Li	11 T'ai	12 P'i	13 T'ung Jen	14 Ta Yu	15 Ts'ien	16 Yü
17 Sui	18 Ku	19 Lin	20 Kuan	21 Shih Ho	22 Pi	23 Po	24 Fu
25 Wu Wang	26 Ta Ch'u	27 I	28 Ta Kuo	29 K'an	30 Li	31 Hsien	32 Heng
33 Tun	34 Ta Chuang	35 Tsin	36 Ming I	37 Chia Jen	38 K'uei	39 Chien	40 Chieh
41 Sun	42 I	43 Kuai	44 Kou	45 Ts'ui	46 Sheng	47 K'un	48 Ching
49 Ko	50 Ting	51 Chen	52 Ken	53 Chien	54 Kuei Mei	55 Feng	56 Lu
57 Sun	58 Tui	59 Huan	60 Chieh	61 Chung Fu	62 Hsiao Kuo	63 Chi Cel	64 Wei Chi